

2 राष्ट्रपतिः मुर्मु महोदया अयोध्यायाः श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरे पूजा-अर्चनं कृतवती तथा च मन्दिरे 'श्रीरामयन्त्र' स्थापनासमारोहे भागं गृहीतवती

3 विदेशमन्त्रालयस्य वार्ता-: खाड़ीक्षेत्रे आक्रमणेषु भारतस्य गम्भीरचिन्ता

6 राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालये फागली- स्थले वार्षिक- पारितोषिक- वितरण- समारोहस्य आयोजनम्

नवरात्रिविशेषः
द्वितीयं ब्रह्मचारिणी

पेट्रोलियम-प्राकृतिक-वातेन्धन-मन्त्रालयेन राष्ट्रव्यापी-वातेन्धन-आपूर्तेः शतप्रतिशतं सुनिश्चितता घोषिता, सहैव एल.पी.जी. सञ्चयकरणं निरोधुं मन्त्रालयेन पदक्षेपाः उत्थापिताः।

हिमसंस्कृतवार्ता: - सर्वकारेण उद्घोषितं यत् पश्चिम एशियायाः साम्प्रतिक घटनाक्रमेण देशे परिवहनार्थं पी.एन.जी. तथा सी.एन.जी. इति द्वयोः शतप्रतिशतं आपूर्तिः सुदृढीकृता। पेट्रोलियम-मन्त्रालयस्य संयुक्त-सचिवेन सुजाता-शर्मणा प्रोक्तं यत् विगत-सप्ताहद्वये प्रायः सपाद-लक्षं कौटुम्बिक-व्यावसायिक-संयोजनानि प्रदत्तानि। अपि च, विगत-त्रिषु दिनेषु षड्शताधिकपञ्चसहस्राधिकाः

उपोक्तारः पी.एन.जी.-प्रणालिकां प्रति स्थानान्तरिताः अभवन्। तथा सूचितं यत् सप्तदश-राज्यैः व्यावसायिक-एल.पी.जी. इत्यस्य कृते आवण्टन-आदेशाः निर्गताः, आपूर्तिः च सर्वेषु राज्येषु केन्द्रशासित प्रदेशेषु च प्रचलति। केन्द्र-सर्वकारेण राज्येभ्यः पी.एन.जी.-सञ्चालस्य विस्ताराय सहयोगः प्रार्थितः सहैव व्यावसायिक-एल.पी.जी. इत्यस्य दश-प्रतिशत-आवण्टनस्य प्रस्तावः उपस्थापितः। सा अवदत् यत् सर्वकारेण राज्येभ्यः सञ्चयकरणं तथा च कृष्ण-विपणनम् रोद्धुं निर्देशाः प्रदत्ताः। यद्यपि एल.पी.जी. इत्यस्य उपलब्धता अद्यापि चिन्तायाः विषयः अस्ति, तथापि तथा स्पष्टीकृतं यत् भण्डारस्य पूर्णतः समाप्तेः कोऽपि सङ्कटः

नास्ति। तथा विज्ञापितं यत् अन्तर्जालीय पञ्जीकरणं चतुर्नवति-प्रतिशतं यावत् प्रवृद्धं, तथा च जनसामान्यानां मध्ये व्याप्तं भयजन्य-क्रयणं अधुना न्यूनं जातम्। विदेश-मन्त्रालयेन उक्तं यत् फरवरी-मासस्य अष्टाविंशति-दिनाङ्कतः एतावता प्रायः द्वि-दशमलव-अष्टलक्षं भारतीयाः पश्चिम एशियातः स्वदेशं प्रत्यागताः। अधिकारिभिः विज्ञापितं यत् सेफ-सी-विष्णु- अभियानस्य अन्तर्गतं निष्कासिताः पञ्चदश-भारतीय नाविक-सदस्याः इराकतः स्वगृहं प्रत्यागच्छन्ति। नौवहन-मन्त्रालयेन पुष्टीकृतं यत् एकादशाधिक षड्शतं भारतीय-जलपोताः पूर्णतः सुरक्षिताः सन्ति, व्यापारः च अविच्छिन्नरूपेण प्रचलति।

दधाना करपद्माभ्याम्
अक्षमालाकमण्डलुं
देवी प्रसीदतु मयि
ब्रह्मचारिण्यनुत्तमा॥

"जिनके एक हाथ में जप की माला और दूसरे हाथ में कमंडल सुशोभित है, ऐसी सर्वोत्कृष्ट तप का आचरण करने वाली माँ ब्रह्मचारिणी मुझ पर अपनी कृपा करें।"

ॐ ऐं ह्रीं क्लीं
ब्रह्मचारिण्यै नमः।

हिमसंस्कृतवार्ताः
हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य
एकवर्षस्य सदस्यता
१०० ₹

One year subscription to the daily
Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message
saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते,
राजनैतिक-सांस्कृतिकविचारणाञ्च
कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्
जसवंत कोटवा तहसीलपारस्य अमृत
कासा कोटला जिला कांगडा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः-१७७१११
सङ्केतः-प्रबन्धनदिवसिका- शिवानी वार्मा हिमसंस्कृतम्

भारतं स्वदेशीय-ड्रोन-निर्माणस्य वैश्विक केन्द्रं विधातुं मिशन-मोड इति विशिष्ट-प्रणाल्या कार्यं करिष्यति - रक्षामन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता: - रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहः आगामि-वर्षेषु भारतं स्वदेशीय-ड्रोन-निर्माणस्य वैश्विक केन्द्रं विधातुं मिशन-मोड इति विशिष्ट-प्रणाल्या कार्यं कर्तुं आह्वानं कृतवान्। राष्ट्रीय-रक्षा-उद्योग-सम्मेलने भाषमाणः श्रीसिंहः भू-राजनीतिक अनिश्चिततायाः मध्ये रणनीतिक-स्वायत्ततां सुदृढीकर्तुं रक्षा-सज्जतां वर्धयितुं तथा च आत्मनिर्भरताम् अग्रे नेतुं सशक्तस्य ड्रोन-परितन्त्रस्य निर्माणे बलं प्रदत्तवान्। तेनोक्तं यत् एम.एस.एम.ई. रक्षा-निर्माणस्य प्रमुख स्तम्भरूपेण समेधते, येषु बहवः कृत्रिम - प्रज्ञा स्वचालनम् सहैव रोबोटिक्स-क्षेत्रेषु निरताः सन्ति। सः एकस्य सुदृढस्य समावेशी-रक्षा-औद्योगिक-परितन्त्रस्य प्रति सर्वकारस्य प्रतिबद्धतां पुनः प्रतिपादितवान्।

भारतीय-जनता-पार्टीति दलेन असम-विधानसभा निर्वाचनाय स्वकीया अष्टाशीति-प्रत्याशिनां प्रथमा सूची प्रकाशिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतीय जनता पार्टीति दलेन असम-विधानसभा निर्वाचनाय स्वकीया अष्टाशीति-प्रत्याशिनां प्रथमा सूची प्रकाशिता। मुख्यमन्त्री डा. हिमन्त-बिस्वा-सरमा इत्येषः जालुकुबारी-निर्वाचन-क्षेत्रात् प्रतिस्पर्धिष्यति। असम-राज्यस्य षड्विंशत्यधिकैकशतं विधानसभा-आसनेभ्यः मतदानं तावत् अप्रैल-मासस्य नव-दिनाङ्के एकस्मिन्नेव चरणे भविष्यति। भाजपा-दलेन केरल-विधानसभा निर्वाचनाय अपि एकोन-चत्वारिंशत् प्रत्याशिनां द्वितीया सूची निस्सारिता। दलस्य पूर्व-प्रदेशाध्यक्षः कुम्पनम-राजशेखरन इत्यसौ अरनमुला-क्षेत्रात् निर्वाचनद्वन्द्वे भागं भजिष्यति। अन्येषु प्रमुखेषु नामसु कासरगोडतः अश्विनी एम.एल., कोन्गडतः रेणु-सुरेशः सहैव चङ्गनाशरीरतः बी. राधाकृष्ण मेनन इत्येते प्रत्याशिनः सन्ति। नवदेल्ल्यां

आयोजितायां भाजपा-केन्द्रीय-निर्वाचन-समित्याः मन्त्रणायां एतेषां नाम्नां अनुमोदनं कृतम्।
भाजपा-दलेन केरल-विधानसभा निर्वाचनार्थम् अपि एकोन-चत्वारिंशत् प्रत्याशिनां द्वितीया सूची निस्सारिता। केरलराज्ये अपि आगामि-मासस्य नव-दिनाङ्के एकस्मिन्नेव चरणे मतदानं भविष्यति। अत्रान्तरे, नामाङ्कनस्य अन्तिमः दिवसः सोमवासरः वर्तते, अतः राज्ये निर्वाचन-प्रचारः तीव्रगत्या प्रचलति। भाजपा-दलेन विभिन्न राज्येषु आगामि-विधानसभा-उपनिर्वाचनेभ्यः अपि स्वकीय-प्रत्याशिनां सूची समुद्घोषिता। दलानुसारं गोवा-राज्यस्य पोण्डा-क्षेत्रतः रितेश-रवि-नायकः, नागालैण्ड-राज्यस्य कोरिडाङ्ग-क्षेत्रतः दाओचियर-इम्चेनः च निर्वाचनद्वन्द्वं करिष्यति। कर्णाटक-राज्यस्य बागलकोट-क्षेत्रतः वीरभद्रय्या-चारन्तिमठः तथा दावणगेरे-दक्षिण-क्षेत्रतः श्रीनिवास-टी.-दासकरियप्पा इत्येते प्रत्याशिनी घोषिता। त्रिपुरा-राज्यस्य धर्मनगर-क्षेत्राय जहार-चक्रवर्ती इत्येतस्य नाम उद्घोषितम्। अयं निर्णयः भाजपा अध्यक्षस्य नितिन नवीनस्य अध्यक्षतायां केन्द्रीय-निर्वाचन-समित्याः उपवेशने स्वीकृतः। उपवेशनेऽस्मिन् प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी, रक्षामन्त्री राजनाथ सिंहः, गृहमन्त्री अमित शाहः तथा च समित्याः अन्ये सदस्याः उपस्थिताः आसन्।

ईरान-आक्रमणम्

पश्चिम-एशियायां वर्धमाने अवसादे कतर-देशस्य महत्वपूर्ण-ऊर्जा-आधारभूत संरचनायां आक्रमणस्य अनन्तरं अमेरिका-देशेन इरान-देशाय सञ्चेतना प्रदत्ता। राष्ट्रपतिः डोनाल्ड ट्रम्पः अवदत् यत् कतर देशोपरि इरान-कृतस्य प्रत्येक प्रहारस्य प्रत्युत्तरं वाशिङ्गटन् प्रबलतया प्रदास्यति। यदि एतादृशाणि आक्रमणानि पुनरपि भवन्ति, तर्हि सः इरान-देशस्य 'साउथ पार्स' इति वातेन्धन-क्षेत्रं भेदयितुं शक्नोति।

राष्ट्रपति: मुर्मु महोदया अयोध्याया: श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरे पूजा-अर्चनं कृतवती तथा च मन्दिरे 'श्रीरामयन्त्र' स्थापनासमारोहे भागं गृहीतवती

हिमसंस्कृतवार्ता। राष्ट्रपति: द्रौपदी मुर्मु उक्तवती यत् देश: सामाजिक-आर्थिक-राजनीतिक-सांस्कृतिकक्षेत्रेषु पुनर्जागरणस्य काले अस्ति, अयोध्याया: श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरं च अस्य प्रतीकम् अस्ति। राष्ट्रपतिमहोदया अयोध्यायां एकां सभां सम्बोधयन्ती आसीत्। सा वर्तमानकाले उत्तरप्रदेशस्य त्रिदिवसीयभ्रमणे अस्ति। श्रीमती मुर्मु श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरं गत्वा आरतीं अकरोत् तथा च 'श्रीरामयन्त्र' स्थापनासमारोहे भागं गृहीतवती। वैदिकमन्त्राणां घोषेण सह अद्य मन्दिरस्य द्वितीयतले श्रीरामयन्त्रं स्थापितम्। अस्मिन् अवसरे मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथः अवदत् यत् अद्यतनः भारतः न केवलं 'नव्यभारतं' अपितु 'परिवर्तितं भारतम्' अपि अस्ति। सः सूचितवान् यत् विगतवर्षे प्रायः 158 कोटिः श्रद्धालवः राज्यस्य विभिन्नमन्दिराणां दर्शनं

कृतवन्तः।

राष्ट्रपति: द्रौपदी मुर्मु वृन्दावने स्थितं प्रेममन्दिरं इस्कॉन-मन्दिरं च गत्वा पूजा-अर्चनं कृतवती

ततः परं राष्ट्रपति: वृन्दावने प्रेममन्दिरं इस्कॉन-मन्दिरं च गत्वा पूजां कृतवती। अत्र राज्यपाल आनन्दीबेन पटेल अपि उपस्थितवती। राष्ट्रपतिमहोदया विश्वासं प्रकटितवती यत् श्रीरामस्य आशीर्वादेन भारतं 2047 पर्यन्तं 'विकसितराष्ट्रस्य' लक्ष्यं प्राप्स्यति। आगामिने दिने सा रामकृष्णमिशनसेवाश्रमे अर्बुद-रोग (Oncology) खण्डस्य उद्घाटनं करिष्यति तथा च उडिया बाबा आश्रमं, दावानलकुण्डं, नीब करोरी बाबा समाधिं च गमिष्यति।

भारतस्य खनिजक्षेत्रे ऐतिहासिकसिद्धिः; वित्तवर्षे द्विशतं (200) खनिज-खण्डानां सफलं विक्रयणम्

भारतस्य खनिजक्षेत्रेण वित्तवर्षे 2025-26 मध्ये द्विशतं (200) खनिजखण्डानां (Mineral Blocks) सफलया निलाम्या सह एका महत्वपूर्णा उपलब्धिः अर्जिता। इयं एकास्मिन् वर्षे एव एतावत् विक्रयणम् अधुना यावत् सर्वाधिकं वर्तते। कोयला-मन्त्रालयेन उक्तं यत् एषा उपलब्धिः केन्द्र-राज्यसर्वकाराणां मध्ये सुदृढं सहयोगं दर्शयति तथा च भारतस्य निलामी-आधारित-खनिज-आबण्टन-तन्त्रस्य वर्धमानां परिपक्वतां प्रकाशयति। मन्त्रालयेन सूचितं यत् एतेषु द्विशतखण्डेषु 123 खनन-पट्टा-खण्डाः (Mining Lease Blocks) तथा च 77 समग्र-अनुज्ञप्ति-खण्डाः (Composite License Blocks) सन्ति। मन्त्रालयः अकथयत् यत् अस्य वर्षस्य मुख्या उपलब्धिः द्वाविंशतिः (22) महत्त्वपूर्णानां खनिजखण्डानां (Critical Mineral Blocks) सफला निलामी अस्ति, या दीर्घकालिक-संसाधन-सुरक्षायै रणनीतिकं महत्त्वं प्रदर्शयति।

पोतपत्तनमन्त्री सर्बानन्दसोनोवालः सामुद्रिकक्षेत्रस्य हितधारकैः सह परामर्शसभायाः अध्यक्षतां कृतवान्

पोतपत्तन-परिवहन-जलमार्गमन्त्री सर्बानन्दसोनोवालः पत्तन-सामुद्रिकक्षेत्राणां हितधारकैः (Stakeholders) सह परामर्शपवेशनस्य (परामर्शसभायाः) अध्यक्षतां कृतवान्। अस्यां सभायां नौकायन-मार्गाणां, टर्मिनल-सञ्चालकानां, वाणिज्यिक-सङ्गठनानां च प्रतिनिधयः भागं गृहीतवन्तः, ये उदयमानानां

आह्वानानां (Challenges) विषये विचार-विमर्शं कृतवन्तः। सभायां नौकायन-मार्गाणां, पोत-समयसारिण्याः (Ship schedules) तथा च माल-प्रवाहस्य समस्यानां विषये चर्चा जाता। विमर्शस्य मुख्यबिन्दुः परिचालनस्य निरन्तरतां सुनिश्चितीकर्तुम्, विलम्बं न्यूनीकर्तुम् तथा च आपूर्ति-शृङ्खलायाः (Supply chain) सुदृढतां रक्षितुं च आसीत्।

हितधारकाः परिवर्तनशीलानां परिस्थितीनां, विशेषतः 'मध्य-पूर्व' (Middle East) देशानां गन्तव्यानां कृते आयात-निर्यात-मालस्य आवागमनस्य विषये क्रियमाणान् प्रयत्नान् सूचितवन्तः। स्वसम्बोधने केन्द्रीयमन्त्री अवदत् यत् 'पश्चिम-एशिया' क्षेत्रे परिवर्तनशील-स्थितेः मध्ये देशस्य सामुद्रिक-व्यापारस्य सुरक्षायै सर्वकारेण त्वरितं समन्वितं च पदक्षेपं स्वीकृतम् अस्ति।

वरिष्ठराजनयिकः विक्रमदुरईस्वामी चीनदेशे भारतस्य राजदूतः नियुक्तः

वरिष्ठराजनयिकः विक्रमदुरईस्वामी चीनदेशे भारतस्य नूतनः राजदूतः नियुक्तः अस्ति। सः प्रदीपकुमारारावतस्य स्थानं ग्रहीष्यति। श्रीदुरईस्वामी 1992-तमे (द्विनवत्युत्तरैकोनविंशतिशततमे) वर्षस्य भारतीयविदेशसेवायाः (IFS) अधिकारी अस्ति। सः वर्तमानकाले ब्रिटेन-देशे (संयुक्तराज्ये) भारतीय-उच्चायुक्तस्य पदे कार्यरतं अस्ति।

इन्दिरागान्धी-राष्ट्रिय-कलाकेन्द्रस्य ३९-तमः स्थापनादिवसः; त्रिदिवसीय-सांस्कृतिक-महोत्सवस्य आरम्भः

स्थापनादिवसस्य आयोजनम् :-

इन्दिरागान्धी-राष्ट्रिय-कलाकेन्द्रम् (IGNCA) गतदिनात् स्वस्य ३९-तमं (ऊनचत्वारिंशत्तमं) स्थापनादिवसं मानयति। अस्मिन् त्रिदिवसीय-महोत्सवे शास्त्रीयनृत्य-लोककला-पारम्परिकप्रधानां विशेषप्रदर्शनीनां च माध्यमेन भारतस्य सांस्कृतिक-विरासतयाः एकं जीवन्तं भव्यं च दृश्यं प्रस्तोष्यते।

सांस्कृतिक-प्रस्तुतयः :-

अद्य प्रख्यातया शास्त्रीयनृत्याङ्गनाया, सांस्कृतिकविदुष्या, पद्मविभूषण-विभूषिताया डॉ. सोनल मानसिंह महोदयेन 'नाट्यकथा - देवी' प्रस्तुता। अद्य प्रख्याता भरतनाट्यम्-कलाकाराः, सांस्कृतिकचिन्तिकाः, पद्मविभूषण-विभूषिता डॉ. पद्मा सुब्रह्मण्यम् महोदया भगवद्गीतायाः उपरि आधारितां एकां विशेष-नृत्यनाटिकां प्रस्तोष्यति।

महोत्सवस्य समापनम् :-

महोत्सवस्य अन्तिमदिवसः भारतस्य विविधाभ्यः लोकपरम्पराभ्यः युद्धकलाभ्यः (Martial Arts) च समर्पितः भविष्यति।

विदेशमन्त्रालयस्य वार्ता:- खाड़ीक्षेत्रे आक्रमणेषु भारतस्य गम्भीरचिन्ता

खाड़ीक्षेत्रे आक्रमणानि:-

भारतेन खाड़ीक्षेत्रस्य (Gulf Region) ऊर्जा-प्रतिष्ठानेषु अधुनातन-आक्रमणेषु गम्भीरा चिन्ता व्यक्ता। विदेशमन्त्रालयस्य प्रवक्ता रणधीर जायसवालः नवदिल्ल्यां संवाददातासम्मेलने उक्तवान् यत् एतैः आक्रमणैः अनिश्चिते वैश्विक-ऊर्जा-परिदृश्ये अधिका अस्थिरता उत्पद्येत। एतादृशानि आक्रमणानि असह्यानि सन्ति, तानि रोद्धव्यानि च। सः अकथयत् यत् सर्वकारः 'एलपीजी' उपलब्धतायां दृष्टिं स्थापयति तथा च ऊर्जायाः वैकल्पिकेभ्यः स्रोतेभ्यः कार्यं करोति।

प्रतिवेशिनः देशाः पश्चिम-एशिया च:-

श्री जायसवालः अवदत् यत् पश्चिम-एशियायाः वर्तमानस्थितौ वैश्विकनेतारः निरन्तरं सम्पर्कं सन्ति। सः सूचितवान् यत् बाङ्ग्लादेश-श्रीलङ्का-मालदीव-प्रभृतिभिः छिट्टि-देशैः ऊर्जा-साहाय्यस्य याचना कृता अस्ति।

अफगानिस्तान-पाकिस्तान विषयः:-

अफगानिस्ताने पाकिस्तानेन कृतानां क्रूर-हवाई-आक्रमणानां भारतेन निन्दा कृता, यत्र नागरिक-अवसंरचनाः लक्ष्यकृताः। अमेरिकायाः राष्ट्रिय-गुप्तचर-निदेशिकायाः तुलसी गबाड महोदयायाः वक्तव्यस्य सन्दर्भे सः अवदत् यत् पाकिस्तानस्य परमाणु-प्रसारस्य पुरातनः इतिहासः अस्ति, यत् विश्वस्य कृते सङ्कटम् अस्ति।

होर्मुज-जलडमरूमध्यं नाविकश्च:-

होर्मुज-जलडमरूमध्ये भारतीयनाविकानां विषये सः उक्तवान् यत् अत्र भारतस्य 22 पोतेषु 611 नाविकाः सन्ति। सर्वकारः तेषां कम्पनीभिः सह सम्पर्कं करोति, बहवः नाविकाः प्रतिनिवृत्ताः अपि।

ईरान-देशे भारतीयाः छात्राः:-

ईरान-देशे स्थितानां भारतीय-चिकित्सा-छात्राणां (यत्र कश्मीरस्य छात्राः अपि सन्ति) साहाय्यार्थं भारतं प्रयत्नशीलम् अस्ति। श्री जायसवालः आशां प्रकटितवान् यत् आगामीषु दिनेषु एते सर्वे स्वदेशं प्रत्यागमिष्यन्ति।

चाबहार-पत्तनं वैदेशिक-प्रकरणाः च:-

चाबहार-पत्तनस्य विषये सः अवदत् यत् अमेरिकाया 26 अप्रैल दिनाङ्के यावत् प्रतिबन्धेभ्यः शिथिलता दत्ता अस्ति। 'एनआईए' (NIA) द्वारा गृहीतानां वैदेशिक-नागरिकाणां विषये सः स्पष्टीकृतवान् यत् एषः वैधानिकः विषयः अस्ति तथा च नियमानुसारं कार्यप्रक्रिया भविष्यति।

षणमासाभ्यन्तरे सर्वेषु प्राथमिक-स्वास्थ्यकेन्द्रेषु (PHC) चिकित्सकाः भविष्यन्ति, आवश्यकतानुसारं भविष्यति युक्तिकरणम्- मुख्यमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ता:-

शिमला।

मुख्यमन्त्री सुखविन्द्रसिंहमुख्यः उक्तवान् यत् आगामिषु षणमासेषु हिमाचलप्रदेशस्य सर्वेषु प्राथमिक-स्वास्थ्यकेन्द्रेषु चिकित्सकाः उपलब्धाः भविष्यन्ति। प्रत्येकं पी. एच. सी. मध्ये नियुक्तयः भविष्यन्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् बहुवारं राजनैतिकजनाः चिकित्सकानां स्थानान्तरणं कुर्वन्ति, अतः इदानीम् आवश्यकतानुसारं पदानां युक्तिकरणम् अपि भविष्यति। सः विशेषतः अवदत् यत् आईजीएमसी तथा टाण्डा-चिकित्सालयं विहाय अन्याः चिकित्सा-महाविद्यालयाः केवलं नाममात्रं शिक्षाः सन्ति, यतः तेषु संकायस्य अभावः अस्ति। सर्वकारेण स्नातकोत्तर-शिक्षायाः आसनानि द्विगुणीक्रियन्ते। आगामिषु षणमासेषु एते महाविद्यालयाः सुदृढाः भविष्यन्ति। सहप्राध्यापकानां सहायक-प्राध्यापकानां च नियुक्तिनियमाः सरलीक्रियन्ते। कश्चिदपि चिकित्सा-महाविद्यालयः निरुद्धः न भविष्यति।

४०० चिकित्सकानां नियुक्तिः प्रथमवारं युगपत् भविष्यति

मुख्यमन्त्रिणा घोषितं यत् प्रथमवारं युगपत् ४०० चिकित्सकानां नियुक्तिः क्रियते। सम्प्रति २३६ चिकित्सकानां साक्षात्कारः प्रचलति। स्वास्थ्यमन्त्री धनीरामशाण्डिलः यदा विपक्षेण पृष्ठः, तदा मुख्यमन्त्री स्वयम् उत्तरं दातुम् उत्तस्थौ। भाजपा-विधायकः राकेशजम्वालः विपक्षनेता जयरामठाकुरः च बेरोजगार-चिकित्सकानां दत्तांशस्य (Data) अभावे प्रश्नम् अकुर्वन्। स्वास्थ्यमन्त्री उक्तवान् यत् विभागे चिकित्सकानां २३३७ पदानि, विशेषज्ञानां च ६८३ पदानि स्वीकृतानि सन्ति।

३००० कोटिरूप्यकाणां चिकित्सा-उपकरणानां क्रयणम्

मुख्यमन्त्रिणा स्पष्टीकृतं यत् सर्वकारः ३००० कोटिरूप्यकाणां चिकित्सा-उपकरणानि 'ए-वर्ग' कम्पनीभ्यः क्रीणाति। एषा प्रक्रिया पूर्णतया पारदर्शनी अस्ति। टाण्डा-चिकित्सा-महाविद्यालये 'रोबोटिक-सर्जरी' (Robotic Surgery) इत्यस्य आरम्भः एका महती उपलब्धिः अस्ति। एताः यन्त्राणि एम्स-देहली इत्यस्मात् अपि न्यूनेन मूल्येन क्रीतानि सन्ति। विधायकः विपिनसिंहपरमारः अस्य व्ययस्य आयुष्मान्-हिमकेयर-योजनयोः अन्तर्गतं व्याप्तिविषये च पृष्टवान्। मुख्यमन्त्री अवदत् यत् प्रदेशे उत्तमां स्वास्थ्यप्रणालीं विकसितुं सर्वकारः कटिबद्धः अस्ति।

शिक्षाविभागेन ८७० शारीरिक- शिक्षा-अध्यापकानां (PET) नियुक्तये निर्गताः निर्देशाः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य शिक्षाविभागेन राज्ये ८७० शारीरिक-शिक्षा-अध्यापकानां (PET) रिक्तपदानां पूर्णप्रक्रियाम् आरब्धुं नूतनाः निर्देशाः निर्गताः सन्ति। एषः निर्णयः उच्चन्यायालयस्य तस्य आदेशानन्तरं स्वीकृतः, यस्मिन् पूर्वतन-विवादास्पद-आदेशान् निरस्तं कृत्वा राज्यसर्वकाराय नियुक्तीनां मार्गः प्रशस्तः कृतः। शिक्षा-निदेशालयेन स्पष्टीकृतं यत् एतानि पदानि 'सेवाप्रशिक्षुः' (Job Trainee) योजनान्तर्गतं पूरयिष्यन्ते।

चयनित-अभ्यर्थिभ्यः २१,५००

रूप्यकाणि प्रतिमासं मानदेयं भविष्यति

नियुक्ताः अभ्यर्थिनः प्रतिवसरं २१,५०० रूप्यकाणां निश्चित-मानदेयं (Fixed Honorarium) प्राप्स्यन्ति। विभागेन सर्वेभ्यः जनपद-उपनिदेशकेभ्यः (प्राथमिक) निर्देशः दत्तः यत् ते विना विलम्बं नियुक्तिप्रक्रियाम् आरभन्ताम्। एषः विषयः 'राज्यम् विरुद्धं योगराजः' इति वादेन सह सम्बद्धः आसीत्, यस्मिन् उच्चन्यायालयः जनवरी २०२६ तमे वर्षे निर्णयं श्रावितवान्। न्यायालयात् अनुमतिं प्राप्य सर्वकारेण १३ मार्च २०२६ दिनाङ्के एतासां नियुक्तीनां स्वीकृतिः दत्ता। अनेन प्रदेशस्य विद्यालयेषु क्रीडा-गतिविधिभ्यः बलं लप्स्यते।

आरक्षणस्य रोस्टर-प्रणाल्याः च पालनम्

सम्पूर्णा नियुक्तिप्रक्रिया 'भर्ती एवं पदोन्नति' (R&P Rules) नियमानुसारं भविष्यति। आरक्षणस्य रोस्टर-आधारेण सर्वेषां वर्गाणां प्रतिनिधित्वं सुनिश्चितं करिष्यते, तथा च पूर्वतन-बैकलॉग (Backlog) पदानि अपि अस्मिन् सम्मिलितानि भविष्यन्ति।

लघु-विद्यालयानां कृते विशिष्टा व्यवस्था

निर्देशेषु उक्तं यत् येषु राजकीय-माध्यमिक-विद्यालयेषु (Middle Schools) छात्रसङ्ख्या शततः (१००) न्यूना अस्ति, तत्र रोस्टर-पालनाय पदानां गणना विशिष्टविधिना भविष्यति। तथापि तत्र पूर्वमेव कार्यरताः शारीरिक-शिक्षकाः रोस्टर-गणनायाम् एव परिगणयन्ते।

देशस्य विभिन्नेषु भागेषु चैत्र नवरात्र उत्सवः आरभ्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदी मुर्मू, उपराष्ट्रपतिः सी. पी. राधाकृष्णन्, प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्येते चैत्र शुक्ल-प्रतिपदः पावन-सन्दर्भे 'उगादि-गुड़ीपडवा-चेटीचन्द-नवरेह-साजिबु-चेराओबा-प्रभृति-पर्वणाम्' देशवासिभ्यः शुभकामनाः प्रदत्तवन्तः। तेलुगु-नववर्षस्य उगादि-उत्सवः सम्पूर्णं आन्ध्रप्रदेशे उत्साहेन आचर्यते। जनाः पारम्परिक विधिभिः नूतनवर्षस्य स्वागतं कुर्वन्ति। गतदिवसे देशस्य विभिन्नेषु भागेषु चैत्र नवरात्रि-उत्सवः अपि आरभ्यते। चैत्र शुक्ल प्रतिपदायां उगादि, गुड़ी पडवा, चेटी चन्द, नवरेह, साजिबु-चेराओबा इत्यादयः नूतनवर्षोत्सवाः अपि आचर्यन्ते।

HP WEATHER- 'नारङ्गसचेतनायाः' मध्ये रोहताङ्गादि-शिखरेषु हिमपातः, शिमलायां भृशं वर्षा; आगामि-दिनेषु अपि वर्षिष्यन्ति मेघाः

माता शिकारीदेवी-मन्दिरे

हिमपातस्य मध्ये नवरात्र-पूजा

चैत्र-नवरात्रस्य प्रथमदिने मण्डी-जनपदस्य सर्वोच्चशिखरे (११,००० फीट) स्थिते माता शिकारीदेवी मन्दिरे महत्-हिमपातस्य मध्ये पूजा-अर्चना अभवत्। आकाशतः पतन्तः हिमबिन्दूनां मध्ये पूजकाः मन्दिर-समित्याः सदस्याः च मातुः द्वारे पूजाम् अकुर्वन्। शिकारीमाता छदिं विना (Open sky) निवासं रोचते, अतः शीतकाले सामान्यजनेभ्यः मन्दिरं पिहितं भवति। पुजारी सुरेशशर्मा अवदत् यत् सम्प्रति तत्र एकपादपरिमितः (1 foot) हिमपातः जातः अस्ति, अतः श्रद्धालवः अधुना तत्र मा गच्छन्तु। प्रसिद्धे कमरूनाग क्षेत्रे अपि हिमपातः अभवत्।

आगामि-पूर्वानुमानम् (Weather Forecast)

ऋतुविज्ञानकेन्द्र-शिमलायाः अनुसारं १९-२० मार्च दिनाङ्कयोः अधिकांशस्थानेषु मध्यमवर्षा-हिमपातयोः सम्भावना अस्ति।

१९ मार्चदिनांके चम्बा, काङ्गडा, मण्डी, लाहौल-स्पीति जनपदेषु महत्-वर्षायाः 'नारङ्गसचेतना' अस्ति। २० मार्चः शिमला, सिरमौर, मण्डी जनपदेषु भृशं वर्षा- हिमपातयोः 'नारङ्गसचेतना' वर्तते।

२१-२५ मार्चः उच्चपर्वतीयक्षेत्रेषु अल्पवर्षा भविष्यति। २७ मार्चतः २ अप्रैलपर्यन्तं पुनः अनेकस्थानेषु वर्षा-हिमपातयोः आसारः अस्ति। आगामि-४८ होरासु तापमाने विशेषपरिवर्तनं न भविष्यति, तदनन्तरं ३-६ डिग्री-परिमितं वृद्धिः भवितुं अर्हति। चूडधार-क्षेत्रे अपि मन्दः हिमपातः जातः, यः लशुन-गोधूम-मटर-सस्यानां कृते अमृततुल्यः सिद्धः भविष्यति।

बजट-सत्रस्य मध्ये मन्त्रिमण्डल-उपवेशनम्; २१ मार्च दिनाङ्के बजटम् उपस्थापयिष्यति मुख्यमन्त्री, २३ मार्च दिनाङ्के आहूता गोष्ठी

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः बजट-सत्रस्य मध्ये एव मन्त्रिमण्डलस्य (Cabinet) उपवेशनं आहूतवान्। सः २१ मार्च दिनाङ्के विधानसभायां स्वस्य चतुर्थं बजटं उपस्थापयिष्यति तथा च सोमवासरे २३ मार्च दिनाङ्के प्रातः १०:३० वादने राज्यसचिवालये मन्त्रिमण्डलस्य उपवेशनं भविष्यति। सोमवासरे विधानसभायाः कार्यविधिः अपराह्णे २:०० वादने आरभ्यते, अतः तस्मात् पूर्वं मन्त्रिमण्डले केचन महत्त्वपूर्णाः निर्णयाः भवितुं शक्नुवन्ति। राज्यसर्वकारः स्वव्ययं न्यूनीकर्तुं कठोरारण्युपायान् कर्तुं शक्नोति। २१ मार्च दिनाङ्के बजट-भाषणे अपि मुख्यमन्त्री काश्चन वित्तीयघोषणाः करिष्यति। राज्यस्य पूर्वतनं बजटं 'करमुक्तं' (Tax Free) आसीत्, किन्तु 'राजस्व-हानि-अनुदानस्य' (Revenue Deficit Grant) समाप्तेः अनन्तरं अधुना सर्वकारेण केचन नूतनाः उपायाः करणीयाः भविष्यन्ति। प्रतिवर्षं प्रायः ८००० कोटि-रूप्यकाणां रिक्ततां (Gap) स्वस्य राजस्वेन पूरणीया अस्ति।

एतादृश्यां स्थितौ बजटस्य एकदिनान्तरं प्रचलति अस्मिन् मन्त्रिमण्डल-उपवेशने अपि केचन कठोराः निर्णयाः स्वीकर्तुं शक्यन्ते। अद्यावधि मुख्यमन्त्रिणा केभ्यश्चित् काङ्ग्रेस-नेतृभ्यः 'कैबिनेट-रैङ्क' इति पदं प्रत्याहृतम् अस्ति। निगम-बोर्ड-संस्थासु नियुक्तवन्तः अधिकारिणां वेतनस्य २० प्रतिशतं भागः अपि स्थगितः (Defer) कृतः, किन्तु आशंका अस्ति यत् अन्ये अपि केचन निर्णयाः भविष्यन्ति। मुख्यमन्त्री स्वयमेव दिनद्वयात् पूर्वं सङ्केतं दत्तवान् यत् प्रदेशस्य 'आत्मनिर्भर' निर्माणाय अस्माभिः कठोर-निर्णयार्थं सज्जा भवितव्या। सामान्य-प्रशासन-विभागेन मन्त्रिमण्डलस्य सूचना (Notice) निर्गता, अनन्तरं प्रशासनिक-सचिवाः प्रस्तावान् सज्जीकर्तुं निर्दिष्टाः सन्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला/ मण्डी। हिमाचलप्रदेशे 'नारङ्गसचेतना' (Orange Alert) इति सूचनायाः मध्ये वर्षा-हिमपातयोः क्रमः निरन्तरं प्रचलति। राज्यस्य उच्चपर्वतीयक्षेत्रेषु हिमपातः भवति, शिमलासहितं अन्यभागेषु च भृशं वर्षा जायमाना अस्ति। ऋतोः परिवर्तनेन तापमाने भृशं न्यूनता अङ्कितान्। कुकुमसेरी इत्यस्य न्यूनतमं तापमानं 'शून्यात् न्यूनं' (Minus) अभवत्। किन्नौरस्य उच्चशिखरेषु हिमपातः प्रचलति, रामपुरसहितं निम्नक्षेत्रेषु च अपराह्णात् वर्षा आरब्धा।

मनाली-लाहौल-क्षेत्रयोः स्थितिः

कुल्लू-लाहौल-जनपदयोः बुधवासरस्य रात्रितः एव वर्षा प्रचलति। मनालीतः केलाङ्गपर्यन्तं केवलं 'फोर-बाई-फोर' (4x4) वाहनानि एव चलन्ति। कुल्लू-मनाली मार्गे 'पतलीकूहल' समीपे पर्वतात् पाषाणाः पतन्ति। मणिकर्णस्य घटीगढ़ स्थाने भूस्खलनेन (Landslide) मणिकर्ण-बरशैणी मार्गः अवरुद्धः जातः। रोहताङ्ग-जलोड़ी दर्रा इत्यनयोः १०-१२ सेण्टीमीटर परिमितः हिमपातः अभवत्। पर्यटकाः सोलङ्गनाला स्थानात् अग्रे न प्रेषिताः।

सुखु-सर्वकारेण विधानसभायां ४०,४६९ कोटि-रूप्यकाणां पूरक-अभ्यर्थनाः प्रस्तुताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण गुरुवासरे वित्तवर्षस्य २०२५-२६ कृते ४०,४६९.९५ कोटि-रूप्यकाणां पूरक-अनुदान-अभ्यर्थनाः विधानसभायां प्रस्तुताः। एतासु अभ्यर्थनासु ३६,३७४.६९ कोटि-रूप्यकाणि राज्यस्य योजनाभ्यः तथा ४,०९५.३४ कोटि-रूप्यकाणि केन्द्रप्रवर्तित-योजनाभ्यः (Central Schemes) आवंटितानि सन्ति। वित्तमन्त्रालयस्य कार्यभारं वहन् मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः सदने अवदत् यत् राज्ययोजनान्तर्गतं मुख्य-आबंटने 'रिजर्व बैङ्क' इत्यस्मात् गृहीतस्य अस्थायी-ऋणस्य (Temporary Loan) 'ओवरड्राफ्ट' इत्यस्य पुनर्भुक्तये (Repayment) २६,९९४.९५ कोटि-

रूप्यकाणि सम्मिलितानि सन्ति। विद्युत्-साहाय्यक्ये (Subsidy) तथा विद्युत्-आधारभूत-संरचनायै च ४,९५०.१४ कोटि-रूप्यकाणि निर्दिष्टानि। एतदतिरिच्य प्राकृतिक-आपदा-आश्रय-कार्याय ८१.२० कोटि-रूप्यकाणि, जलापूर्तये स्वच्छतायै च ७८५.२२ कोटि-रूप्यकाणि, हिमकेयर, सहारा, चिकित्सा-महाविद्यालयेषु 'रोबोटिक-सर्जरी' उन्नत-परीक्षण-प्रयोगशालानां च स्थापनासदृश-स्वास्थ्य-आरम्भार्थं ६५७.२२ कोटि-रूप्यकाणि प्रार्थितानि। अन्यानि आबंटनानि शिक्षा, ग्रामीण-आधारभूत-संरचना, मार्ग-सेतुनिर्माणं, समाजकल्याण-कार्यक्रमाः, राज्यविकास-परियोजनाभ्यः सन्ति। केन्द्रप्रवर्तित-योजनासु मुख्य-आबंटने आपदाप्रबन्धनाय २,४५३.९७ कोटि-रूप्यकाणि, प्रधानमन्त्री-ग्राम-सडक-योजनायै ६८८.४० कोटि-रूप्यकाणि, श्रीरेणुकाजी-जलबन्ध-विस्थापितानां प्रतिकराय (Compensation) ३५२.१८ कोटि-रूप्यकाणि तथा पीएम-आवास-योजना, मनरेगा, राष्ट्रिय-आयुष-मिशन सदृश-योजनाभ्यः धनं सम्मिलितम् अस्ति। सर्वकारेण वर्तमान-नूतन-विकास-कार्याणां निरन्तरतायै एतासां पूरक-अनुदान-अभ्यर्थनायां कृते विधानसभायाः स्वीकृतिः प्रार्थिता।

नीति-आयोगेन क्रीडोपकरण-विनिर्माण-

क्षेत्रस्य निर्यात-क्षमतायाः उपरि प्रतिवेदनं प्रस्तुतम्

प्रतिवेदनस्य उद्देश्यम् :- नीति-आयोगेन नवदिल्ल्यां भारतस्य क्रीडोपकरण-विनिर्माण-क्षेत्रस्य (Sports Goods Manufacturing) निर्यात-क्षमतां साकारं कर्तुं एकं प्रतिवेदनं (Report) प्रस्तुतम्। अस्य मुख्योद्देश्यं भारतं 'वैश्विक-क्रीडा-विनिर्माण-केन्द्र' (Global Sports Manufacturing Hub) इति रूपेण स्थापितुं वर्तते।

निर्यात-प्रतिस्पर्धायाः सुदृढीकरणम् :-

अस्मिन् प्रतिवेदने सूक्ष्म-लघु-मध्यम-उद्यमानां (MSME) लाभं स्वीकर्तुम्, अनुसन्धान-विकासयोः (R&D) प्रोत्साहनं दातुम्, निर्यात-प्रतिस्पर्धां वर्धयितुं च गुणवत्ता-मानकेषु (Quality Standards) ध्यानं केन्द्रितं कृतम् अस्ति।

उपाध्यक्षस्य वक्तव्यम् :-

अस्मिन् अवसरे नीति-आयोगस्य उपाध्यक्षः सुमन बेरी महोदयः देशस्य औद्योगिकक्षेत्रेषु, विशेषतः 'एमएसएमई' (MSME) क्षेत्रे प्रतिस्पर्धात्मकतां निर्यात-अभिमुखतां च सुदृढीकर्तुं आवश्यकतायाः उपरि बलं दत्तवान्। सः अवदत् यत् वैश्विकस्तरे एकीकृत-विनिर्माण-पारिस्थितिकीतन्त्रस्य (Manufacturing Ecosystem) निर्माणाय नीतिनिर्धारकाणां, उद्योग-हितधारकाणां, नवप्रवर्तकानां (Innovators) च मध्ये महत्तरः सहयोगः आवश्यकः अस्ति।

मुख्यकार्यकारी-अधिकारिणः विचारः :-

नीति-आयोगस्य मुख्यकार्यकारी-अधिकारिणी (CEO) निधि छिब्बर महोदया अकथयत् यत् यद्यपि भारतस्य पार्श्वे क्रीडोपकरण-विनिर्माणस्य केषुचित् क्षेत्रेषु सुदृढाः क्षमताः सन्ति, तथापि अन्येषु क्षेत्रेषु क्षमतानां विकासः अनिवार्यः अस्ति।

इतिहासः अस्मान् स्वमूलेन योजयति, भविष्याय च दिशां प्रददाति- आचार्यः ललितकुमार अवस्थी

स्वमूलेन सह युक्ता भवेयुः विद्यार्थिनः- आचार्यः ललितकुमार अवस्थी

हिंसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा। सरदारपटेलविश्वविद्यालये मण्डी इत्यत्र नवसंवत्सरस्य अवसरे ऐतिहासिकगरिमया भव्यकार्यक्रमस्य आयोजनं जातम्। भारतीय- नवसंवत्सरः न केवलं तिथिपरिवर्तनमेव अपि तु सृष्टि- प्रकृति- मानवजीवनस्य समन्वित- नवोदयस्य प्रतीकः अस्ति। अस्माकम् इतिहासः अतीतस्य एव वर्णनं न करोति अपि तु अस्मान् स्वमूलेन योजयति। भविष्याय च दिशां प्रददाति। भारतीय- नवसंवत्सरः स्मारयति यत् समयोऽयं सृजनस्य, संरक्षणस्य परिवर्तनस्य च सततप्रवाहचक्रमस्ति। अनया भावनया अस्माभिः स्वजीवने कार्येषु च नवीन- ऊर्जायाः नवदृष्टेः समावेशः करणीयः। अयं शब्दः विश्वविद्यालयस्य कुलगुरुः आचार्यः (डॉ.) ललितकुमार अवस्थीवर्यः मण्डीनगरस्य स्थापनायाः 500 वर्षाणाम् ऐतिहासिकयात्रायाः विशेषावसरे भारतीय- ज्ञान- परम्पराम् प्रति समर्पितस्य सरदार पटेल विश्वविद्यालयस्य इतिहासविभागेन इतिहास- सोसाइटी द्वारा च नवसंवत्सरस्य अभिनन्दनकार्यक्रमे

मुख्यातिथिरूपेण स्वोद्बोधने उक्तवान्। भारतीय कालगणनायाः वैज्ञानिकतां, ऋतु-आधारितसंरचनां, वैश्विकप्रासंगिकताञ्च वर्णयन् सः आह्वानमकरोत् यत् छात्राः भारतीय- ज्ञान- परम्परायाः अध्ययनम् आधुनिकसंदर्भैः योजयित्वा अग्रे नयेयुः। कार्यक्रमस्य विषयः “भारतीय- नवसंवत्सरः, कालगणना च” आसीत्। यत्र भारतीयसमयपरम्परायाः वैज्ञानिकतायाम्, ऐतिहासिकतायां सांस्कृतिकचेतनायां च व्यापकविमर्शः जातः। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता डॉ. राजेशकुमारशर्मा अधिष्ठाता, छात्र कल्याणम् अकरोत्। विशिष्टातिथिषु डॉ. पवनकुमार चाँदः अधिष्ठाता, अकादमिकविषयाः, डॉ. सुनीलठाकुरः अधिष्ठाता, योजना एवं विकास, डॉ. लखवीरसिंहः अधिष्ठाता, शोधः उपस्थिताः आसन्। कार्यक्रमे इतिहास- विभागाध्यक्षः डॉ. राकेशकुमारशर्मा, संयोजकः राजेशशर्मावर्यः (सहायकाचार्यः) विशेषभूमिकायाम् आसन्। मंचसंचालनं शोधार्थिना लखवीरसिंहद्वारा प्रभावशालीरूपेण कृतम्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः दीपप्रज्वलनेन सरस्वतीवन्दनाया च अभवत्। तदनु वंदेमातरम् गायनं, पञ्चांगवाचनञ्च दीपक दीपांशु अकरोत्। इतिहासविभागाध्यक्षः डॉ. राकेशकुमारशर्मा स्वसंबोधने भारतीयकालगणनां वैज्ञानिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्णां कथितवान्। तेनोक्तं यत् इयं

प्रणाली खगोलीय- गणनासु प्रकृतेः चक्रेषु च आधारिता अस्ति। जो भारतीयमनीषायाः उत्कृष्टोपलब्धिर्अस्ति। अध्यक्षीयसंदेशे डॉ. राजेशकुमारशर्मा अपि छात्रेभ्यः स्वसांस्कृतिकमूलेभ्यः योजने, इतिहासस्य माध्यमेन च समसामयिकसमाजम् अवगमनस्य प्रेरणा दत्तवान्। कार्यक्रमस्य अंतर्गतं विभिन्नप्रतियोगितानां विजेतारः मुख्यातिथिद्वारा पुरस्कृताः अभवन्। निर्णायकमण्डले विकेशकुमारः, कृष्णचंद्रश्वास्ताम् प्रश्नोत्तरीप्रतियोगितायां भुवनेश्वर- होमेशः प्रथमे, मनीष- मनीषा च द्वितीयस्थाने आसन्। पोस्टर लेखनप्रतियोगितायां रक्षा प्रथमे, सुनीता द्वितीये, वंदना च तृतीयस्थाने आसन्। भाषणप्रतियोगितायां सुहानी, मनीषा, आंचल च क्रमशः प्रथम- द्वितीय- तृतीयस्थानेषु आसन्। तत्पश्चात् कार्यक्रमसंयोजकः राजेशशर्मा धन्यवादप्रस्तावं कृतवान्। कार्यक्रमस्य समापनराष्ट्रगानेन अभवत्। अन्ते च सर्वेषां कृते मिष्ठानवितरणम् अभवत्। कार्यक्रमे डॉ. राकेशकुमारशर्मा विभागाध्यक्षः इतिहासविभागः, डॉ. रामपालः विभागाध्यक्षः लोक प्रशाशनम्, विकेशकुमारः, कृष्णचंद्रः, डॉ. दुश्मा, डॉ. गीता इतिहास सोसायटी अध्यक्षः सानू कुमारः, मीडिया क्लब अध्यक्षः दीपक दीपांशुः, इतिहासविभागस्य छात्राश्च उपस्थिताः आसन्।

स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा (Sanskrit Version of Hindi film song कुदरत ने बनाया होगा फुरसत से तुझे मेरे यार")

हो हो ओ ओ ओ, हे हे हे आ आ आ हे हे हे आह आ कियद्वि सुन्दरमास्यम्, कियते सुन्दरानेत्रम् कियद्वि सुन्दरमास्यम्, कियते सुन्दरानेत्रम् कियद्वि सुन्दरानेत्रं ते, अक्ष्णोः स्रवन्ति रागाः स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि, अवकाशेन सुन्दरी रामा स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा -- (०१) (सम्पूर्णमुखपद्यस्य पुनरावृत्तिः) ते नयने मीलिते जायते सायम् ते/तव नेत्रोन्मीलने भूयते दिनम् ते नयने मीलिते जायते सायम् ते नेत्रोन्मीलने भूयते दिनम् तव हासेन कलिका विकसन्ति ते हि दर्शने दीप्तयः शायन्ति (त्वां दृष्ट्वापि दीप्तयः शायन्ति) तेऽनु क्षिप्ता क्षिप्ता हा केशाः ते हि सुगन्धिता आश्वासाः

ते हि कोकिलरम्या वाणी तेऽपि वचनानि रम्याणि ईप्स्यते मे ते एवं चैव पश्यामि त्वा नित्यं वा स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा कियद्वि सुन्दरमास्यम् कियते सुन्दरानेत्रम् -- (०२) लोकतासु स्मिताः सन्ति बहु त्वादृशी परं क्व हि दृष्टा नहि लोकतासु स्मिताः सन्ति बहु त्वादृशी परं क्व हि दृष्टा नहि रङ्गीणमनाः उन्मत्ततनुः, त्वं यौवनरम्यातिसौम्या ननु ते हि अङ्गसुगन्धिशीभा त्वं स्वर्गीया सुन्दरी आभा यत् शोचिन्तम् आसीत् मेऽपि तत् सर्वं त्वात्कम् आसम् ते हि एकस्वारस्ये अहं जनाश्च भवन्ति हि याताः

स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा स्वर्गेण निर्मिता त्वं हि अवकाशेन सुन्दरी रामा -- (०३)

**रचयिता - डॉ. रुरुकुमारमहापात्रः (अध्यापकः)
राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः
पादटिप्पणी -**

1. सुन्दरानेत्रम् - सुन्दरम् आनेत्रम् = सुन्दरानेत्रम्
2. मीलिते - मील निमेषणे ऋप्रत्ययः सप्तमीविपकव.
3. भूयते - भू भावकर्मणोः लटि प्रपुपकव.
4. आश्वासाः - आसमन्तात् श्वासः - बहुवचने ।
5. ईप्स्यते - आप् सन्नन्ते भावकर्मणोः लटि प्रपुपकव.
6. रङ्गीणमनाः - स्त्री. नायिकायाः विशेषणम् ।
7. उन्मत्ततनुः - नायिकायाः विशेषणम् । तनुः स्त्री. ।
8. यौवनरम्यातिसौम्या - यौवनरम्या+अतिसौम्या
9. एकस्वारस्ये - with your naturalness

राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालये फागली- स्थले वार्षिक- पारितोषिक- वितरण- समारोहस्य आयोजनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- संजय कुमारः, फागली: शिमला।

राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालये, फागलीस्थले अद्य वार्षिक- पारितोषिक- वितरण- समारोहः अत्यन्तं गरिमामयं उत्साहपूर्णं च वातावरणं सम्पन्नः। अस्मिन् अवसरे महाविद्यालय-परिसरे विद्या- संस्कृति-संस्काराणाम् अद्भुतः संगमः दृष्टिगोचरः अभवत्। कार्यक्रमे मुख्यातिथिरूपेण डॉ. अमरजीत शर्मा (उच्चतर-शिक्षा- निदेशकः, हिमाचलप्रदेशः) उपस्थितः आसीत्, विशिष्टातिथिरूपेण च डॉ. मस्तराम शर्मा (पूर्व-सचिवः, संस्कृत-अकादमी, हिमाचलप्रदेशः) कार्यक्रमस्य शोभां वर्धितवान्। तदतिरिक्तं सारस्वत-अतिथिरूपेण डॉ. लोकेन्द्र शर्मा अपि विशेषतः उपस्थितः आसीत्। कार्यक्रमस्य शुभारम्भः सरस्वती-वन्दनया दीपप्रज्वलनेन च अभवत्। महाविद्यालयस्य विद्यार्थिभिः प्रस्तुतया सरस्वती-वन्दनया समग्रं वातावरणम् आध्यात्मिकतया श्रद्धया च परिपूर्णम् अभवत्। ततः अनन्तरं महाविद्यालयस्य प्राचार्यः मुख्य-अतिथीनां अन्येषां गणमान्यानां च स्वागतं कृत्वा वार्षिक-प्रतिवेदनम् प्रस्तुतवान्। अस्मिन् प्रतिवेदने वर्षपर्यन्तं महाविद्यालयस्य शैक्षणिक- सांस्कृतिक-सहपाठ्यक्रम-गतिविधीनां विस्तृता सूचना प्रदत्ता। तेन उक्तं यत् संस्थानं शिक्षया सह संस्कृतभाषायाः भारतीयसंस्कृतेः च संरक्षणे संवर्धने महत्त्वपूर्णा भूमिकां निर्वहति। कार्यक्रमे विविधासु शैक्षणिक- सहपाठ्यक्रम-गतिविधिषु उत्कृष्टप्रदर्शनं कर्तारः विद्यार्थिनः सम्मानिताः। एतेषु वार्षिकपरीक्षायाम् उच्चाङ्कप्राप्ताः छात्राः, वाद-विवाद- भाषण- निबन्ध- लेखन- श्लोक- पाठ-सांस्कृतिक- प्रस्तुति- क्रीडा- प्रतियोगितासु विजेतारः च आसन्, येषु पारितोषिकानि प्रदत्तानि। पारितोषिक-प्राप्तानां विद्यार्थिनां मुखेषु हर्ष-गौरवयोः स्पष्टा अभिव्यक्तिः दृश्यते स्म, येन समारोहः अधिकं जीवन्तः अभवत्। मुख्यातिथि डॉ. अमरजीतशर्मा स्वस्य संबोधने विद्यार्थिन् प्रेरयन् अवदत् यत्- संस्कृतं केवलं भाषा न, अपि तु भारतीय-ज्ञान-परम्परायाः मूलाधारः अस्ति। तेन उक्तं यत् संस्कृतस्य माध्यमेन वयं प्राचीन-ग्रन्थान्, वेदान्, शास्त्राणि च ज्ञातुं शक्नुमः। सः विद्यार्थिन् आह्वयत् यत् ते आधुनिक-शिक्षया सह स्वीयाः सांस्कृतिक-मूलाः अपि सुदृढाः कुर्वन्तु। तेन महाविद्यालयस्य कार्याणां प्रशंसा कृता, यत् अयं संस्थानं प्रदेशे संस्कृत-शिक्षायाः प्रचार-प्रसारे महत्त्वपूर्णं योगदानं ददाति।

विशिष्टातिथि डॉ. मस्तराम शर्मा स्वीय-उद्बोधने उक्तवान् यत् संस्कृत-भाषा विश्वस्य प्राचीनतमासु वैज्ञानिकासु च भाषासु एका अस्ति। तेन उक्तं यत् अद्यतन-काले अपि संस्कृतस्य प्रासंगिकता अस्ति, एषा भाषा आध्यात्मिक-दृष्ट्या वैज्ञानिक-दृष्ट्या च अत्यन्तं महत्त्वपूर्णा अस्ति। सः विद्यार्थिन् संस्कृत- अध्ययने रुचिं धारयितुं जीवनस्य अभिन्न-अङ्गरूपेण च स्वीकरोतु इति प्रेरितवान्। सारस्वतातिथि डॉ. लोकेन्द्र शर्मा अपि स्वविचारान् व्यक्तवान् यत् संस्कृतशिक्षया विद्यार्थिषु नैतिक-मूल्यानाम्, अनुशासनस्य, संस्काराणां च विकासः भवति। तेन उक्तं यत् एतादृशाः कार्यक्रमाः विद्यार्थिभ्यः स्व-प्रतिभा-प्रदर्शनस्य अवसरं ददति, आत्मविश्वासं च वर्धयन्ति। तेन महाविद्यालयस्य प्रयासानां प्रशंसा कृता, यत् अयं संस्थानं संस्कृतक्षेत्रे उत्कृष्टं कार्यं करोति। कार्यक्रमे विद्यार्थिभिः प्रस्तुताः सांस्कृतिक- कार्यक्रमः सर्वेषां मनांसि आकृष्टवन्तः। नृत्य- गीत- नाट्य-प्रस्तुतयः संस्कृतश्लोकानां सस्वर- उच्चारणं च दर्शकान् मन्त्रमुग्धान् अकुर्वन्। विशेषतः संस्कृत-नाटिका-श्लोकपाठः कार्यक्रमं नूतन-उच्चतां नीतवान्। एताभिः प्रस्तुतिभिः विद्यार्थिभिः न केवलं स्व-प्रतिभा प्रदर्शिता, अपि तु भारतीयसंस्कृतेः समृद्धा परम्परा अपि जीविता कृता। समारोहस्य अन्ते महाविद्यालयस्य प्राचार्यः सर्वेषां अतिथीनाम्, अध्यापकानां, विद्यार्थिनाम्, आयोजन-सहायकानां च धन्यवादं ज्ञापितवान्। तेन उक्तं यत् एतादृशाः कार्यक्रमाः विद्यार्थिनां सर्वाङ्गीण-विकासे महत्त्वपूर्णा भूमिकां निर्वहन्ति तथा च तान् जीवन-पथे अग्रे नेतुं प्रेरयन्ति। अयं वार्षिक- पारितोषिक- वितरण- समारोहः न केवलं विद्यार्थिनां कृते प्रेरणास्रोतः अभवत्, अपि तु संस्कृतभाषायाः भारतीयसंस्कृतेः च महत्त्वस्य पुनः प्रतिष्ठापनाय सफलः प्रयासः अपि सिद्धः। अस्य कार्यक्रमस्य सफल-आयोजनं एतत् स्पष्टयति यत् राजकीय- संस्कृत- महाविद्यालयः, फागली, शिक्षा-संस्कार- सांस्कृतिक- मूल्यानां संवर्धने निरन्तरं प्रतिबद्धः अस्ति।

-संजय कुमारः

सामाजिक- माध्यम- संयोजकः
संस्कृत- महाविद्यालयः फागली, शिमला

"लौकिकन्यायकोशः"

"तुलान्नमनन्यायः"

तुलायाः एक पार्श्वे यदि हस्तेन उन्नमयामः तदा अपरपार्श्वे स्वयमेव अधोगच्छति। एवं एकस्य गुणाधानेन अपरस्य अधोगतिः भवति इति बोधयति अयं न्यायः।
डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता, ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।
काव्या- नमस्ते नन्दिनि। अद्य बह्व्यः रोचकाः वार्ताः मया सङ्गृहिताः सन्ति।
नन्दिनी- उत्तमम्! का अस्ति प्रथमा वार्ता?
काव्या- प्रथमा वार्ता बेङ्गलूरु-नगरात् अस्ति। तत्र एकेन यात्रिणा एका भाटकयान-वञ्चना प्रकाशिता। द्विशतं पञ्चाशीति-रूप्यकाणां यात्रायाः कृते पञ्चसहस्रं नवशतं पञ्चाशत्-रूप्यकाणि चालकेन याचितानि।
नन्दिनी- अहो, एषा अतीव महती वञ्चना! एतत् ज्ञात्वा जनाः सावधानाः भवेयुः। द्वितीया वार्ता का अस्ति?
काव्या- गुरुग्रामे एकेन विदेशीयेन पुरुषेण एकं चलच्चित्रम् अन्तर्जाले स्थापितम्। सः भारते पाके-चन्धनपूर्ण-यानम् दृष्ट्वा एकं 'बहुमूल्यं यानम्' अवाचत्। तत् दृष्ट्वा सर्वैः जनैः बहु हसितम्।
नन्दिनी- हास्यकरं खलु! तादृशं यानं दृष्ट्वा आश्चर्यं तु भवति एव। ततः परं का वार्ता?
काव्या- एकया महिलाया लन्दननगरस्य भूमिगत- लोहग-यानस्य यात्रा कृता। तत्र यानं सम्पदयुक्तम् उष्णं च आसीत्। अतः तया उक्तं यत् बेङ्गलूरुनगरस्य दूत-लोहग-यानं विलासपूर्णम् अस्ति।
नन्दिनी- सत्यम्, अस्माकं लोहग-यानानि उत्तम-सुखानि ददति इति ज्ञात्वा गर्वः अनुभूयते मया। अन्तिमा वार्ता का अस्ति?
काव्या- अन्तिमा वार्ता एकं नूतन-स्तरस्य कर्मकरं वर्णयति। तया अन्तर्जाल-सम्मेलने मुखे निम्बलेपः धृतः। तत् दृष्ट्वा तस्याः अधिकारी आश्चर्यं प्रकटितवान् अस्ति।
नन्दिनी- अद्भुतम्! नूतन-स्तरस्य जनाः सर्वदा नूतनानि कार्याणि कुर्वन्ति। अद्यतनाय वार्तालापाय धन्यवादः।